

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/8181

19...16.../2009

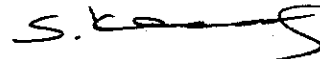
SAYI : B.02.0.007.00/ 553
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 04.06.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/8181-13465/29150 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 08.06.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-148-136/2428 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/8181 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN NEVİN GAYE ERBATUR'UN
7/8181 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

29 Şubat 2 Mart 2009 tarihlerinde Diyarbakır'da yapılan Aile Hizmetlerinde Sivil Toplum kuruluşları ile istişare Toplantısı Raporu, raporu hazırlayanların konunun uzmanı olup olmadıkları konusunda kamuoyunda derin şüphe uyandırmıştır. Örneğin, bölgedeki sorunlar sıralanırken, "Kadınların çok çocuk sahibi olmasını engelleme amaçlı yasa çıkarılsın. Örneği; halka, belli bir çocuk sayısından sonra sağlık hizmeti verilmesin" dinelin raporda töre cinayet'leri de bir sorun olarak ele alındı. Çözüm önerileri arasında ise "medyada töre cinayetlerine ilişkin kullanılan feminist dilin değiştirilmesi, doğru dini bilgilerin medyada yer almasının teşvik edilmesi" gibi tepki çeken öneriler yer aldı. Hızlı kentleşme, köyden kente göç ve sanayi devriminin dayattığı yeni yaşam biçimleri ve değerlerinin aile müessesesini dağılma sürecine ittiği savunulan raporda, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tespit edilen sorunlardan bazıları şöyle:

"Ebeveynler tarafından uygulanan yanlış dini tutumlardan kaynaklı cinsiyet ayrımcılığı; kalabalık ailede mekandan kaynaklanan sıkıntılar (aile içi mahremiyetin korunamaması- tek odalı yaşam); yabancılarla yapılan evlilikler (örneğin Suriye'den alınan gelinler) sonucu oluşan bir aile formları (kumalık); mezhep ve etnik köken farklılığı ve eğitim düzeyinden bağımsız olarak anaerkil yapıdaki aile tiplerinde çocuğun kadına sağladığı prestij ve kadından kadına yönelik şiddet (planlı töre cinayetleri); bilinçlendirilme noktasında halk tarafından başvurulabilecek güvenilir mercilerin bulunmaması, sunulan hizmetlerde dil ve etnik farklılıktan kaynaklı iletişim sorunu." Raporda bu sorunlara karşı birtakım çözüm önerileri de sıralandı.

- Kadınların çok çocuk sahibi olmasını engelleme amaçlı devlet yasa koymalıdır. (Örneğim: Halka belli bir çocuk sayısından sonra sağlık hizmeti vermemek)
- Din eğitiminin kadınlara doğru şekilde verilebilmesi için bayan Kur'an kursu öğreticilerine aile eğitimi bilgisinin kazandırılması sağlanmalıdır.
- Dinin kadına bakış açısının doğru bilinmesi için doğru dini bilgilerin görsel ve yazılı basında yer alması teşvik edilmelidir.
- Din eğitimi kapsamında siyer (Hz.Peygamberin hayatı) dersinin daha etkin ve kapsamlı olarak anlatılması sağlanmalıdır.
- Medyada töre cinayetlerine ilişkin kullanılan feminist dilin değiştirilmesi ve hukuki boyutların ön plana çıkarılması için çalışılmalıdır.
- Teolog (İlahiyatçı), sosyolog ve antropologların yer aldığı acil müdahale grupları oluşturulmalıdır.

Görüldüğü üzere, çözüm önerileri arasında din temelli bir bakış açısı yer alırken kız çocuklarının eğitim, okur yazarlık seviyesinin artırılması, töre algısının değiştirilmesi gibi uzun yıllardır kadın örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının ve Meclis çatısı altında çeşitli zamanlarda dile getirdiğim kalıcı

ve esaslı çözüm önerileri hiçbir şekilde yer almamıştır. Oysa kadına yönelik şiddetin ve kadının ikincil planda görülmesinin önüne geçmenin en temel yolu kız çocuklarının eğitimi ve eğitim materyallerinde varolan cinsiyetçi öğelerin ayıklanmasıdır. Kız çocuklarının eğitimi hedefine ulaşıldığında, diğer birçok sorunla mücadele etmekte de önemli bir yol katedilmiş olacaktır. Ancak, ilgili raporda nedense böyle bir çözüm önerisi yer almamıştır. Bu çerçevede;

SORULAR:

- 1) Aile Hizmetlerinde Sivil Toplum Kuruluşları ile istişare Toplantısına hangi sivil toplum kuruluşları katıldı? Toplantıya hangi kadın örgütleri katıldı?
- 2) Raporda geçen "Ülkemizde yoksullukla savaşmada, sosyal barışın tesisinde, eğitim ve sağlık hizmetleri gibi konularda, devletin yanında yer alan, yanında bulunan ve sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı gerektiren konularda önemli faaliyetler gerçekleştiren Sivil Toplum kuruluşlarının varlığı bizi rahatlatmaktadır" cümlesi ile sivil toplum kuruluşlarının devletin yanında yer alması gerektiği ve devletin yanında yer almayan sivil toplum kuruluşlarının varlığının rahatsızlık verdiği mi kast edilmektedir? Devletin yanında var olan sivil toplum kuruluşları ile kastedilen kuruluşlar hangileridir?
- 3) Toplantıda "belirlenen çözüm önerileri" arasında yer alan "Kadın oluşumları geliştirilip etkin hale getirilmelidir" derken Türkiye'deki "kadın oluşumlarının" gelişmemiş ve etkin olmadığı mı vurgulanmaktadır? "Kadın oluşumlarının" kim tarafından, nasıl geliştirilip, etkinleştirilmesi öngörülmektedir? Sivil toplum algısının devlet eliyle geliştirilmesi sivil toplumcu anlayışıyla ters düşen bir durum değil midir?
- 4) Yine "belirlenen çözüm önerileri" arasında yer alan "Medyada töre cinayetlerine ilişkin kullanılan feminist dilin değiştirilmesi ve hukuki boyutların ön plana çıkarılması için çalışmalardır" cümlesi hangi ön kabul y a da verilere dayanmaktadır? Feminist dilden kast edilen nedir? Bu feminist dilin hukuki boyutu arka plana itmekte ve genel olarak töre ve namus cinayetlerinde nasıl bir olumsuz etkisi olduğu tespit edilmiştir?
- 5) "Kadınların çok çocuk sahibi olmasını engellemenin yolu anayasal bir hak olan sağlık hizmetinin engellenmesidir" gibi çağ dışı ve hukuka aykırı bir öneri yerine kadınların üreme sağlığı konusunda bilgilendirilmeleri neden düşünülmemektedir?
- 6) Toplantının sonuç bildirgesine bakıldığında, sadece "töre cinayetleri" üzerine tartışıldığı ancak yine kadına karşı şiddetin bir sonucu olan "namus cinayetleri"ne hiç değinilmediği anlaşılmaktadır. Ülkemizde kadınların hak ve özgürlüklerini kullanmasında temel bir engel olan namus cinayetlerinin tartışılması ve sorunun çözümü için gerekli önlemlerin alınmasına yönelik bir toplantı gerçekleştirilmesi düşünülmekte midir?

CEVAPLAR :

Bilindiği gibi 5256 sayılı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Başbakanlığa bağlı olarak çalışmalarını yürüten Genel Müdürlüğümüz, ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasına

yönelik ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirmek, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak ve aileye yönelik millî bir politikanın oluşmasına yardımcı olmakla görevli ve yetkilidir.

Genel Müdürlüğümüzün görevlerini düzenleyen 3. maddenin (h) fıkrasına göre Genel Müdürlüğümüz;

"Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sosyal amaçlı vakıf, dernek ve diğer sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile işbirliği yapmak, bunların sosyal alandaki çalışmalarına destek sağlamak, müşterek projeler gerçekleştirmek ve uygulamak"la görevli kılınmıştır.

Bu bağlamda bugüne kadar birçok üniversite, yerel yönetim kuruluşu ve STK ile işbirliği içinde çalışmalar gerçekleştiren Genel Müdürlüğümüz 29 Şubat - 2 Mart 2008 tarihleri arasında Diyarbakır'da **Aile Hizmetlerinde Sivil Toplum Kuruluşları ile İstişare Toplantısı** düzenlemiştir.

Demokratik bir ortamda her türlü düşünce ve görüşe zaten sahip olmaları beklenen sivil toplum kuruluşlarının serdettikleri görüşler biraraya getirilerek rapor hazırlanmıştır.

Söz konusu çözüm önerileri, tespit edilen sorunlar temelinde STK temsilcileri tarafından ifade edilmiştir. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü bu konuda seçici ve belirleyici konumda değil, sadece önerileri derleyici bir konumdadır. Genel Müdürlüğümüzün misyonu toplantıda STK temsilcileri tarafından ifade edilen ve raporda derlenen çözüm önerilerini icra makamlarına toplantıda ifade edildiği şekliyle derleyerek iletmektir.

Resmi olmayan görüşlerin Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'ne mal edilmesi hem sosyal olguların algılanma biçimlerine demokratik olmayan bir müdahale hem de sivil toplum kuruluşlarının söz söyleme hakkını inkara yeltenmek anlamına gelmektedir. Kaldı ki görev alanı aile olan ve ailenin korunması ve güçlendirilmesi için çalışmalar yapan Kurumumuzun varoluş amaçlarının dışına çıkması sözkonusu dahi olamaz.

Toplantı sonunda çözüm önerileri arasında **din temelli bakış açısına** yer verilmesinin en önemli nedeni, bölgede cehaletin dini de yanlış yorumlaması ve sorunların kaynağında da bu bakış açısının yer almasıdır. Bölgede birtakım yanlış kabullerin inanç sisteminin yanlış yorumlanması nedeniyle yaşandığından yola çıkarak STK temsilcileri bu önerileri geliştirmişlerdir.

Yıllardır bölgede kız çocukları ve kadınların okur-yazarlık ve eğitim seviyelerinin yükseltilmesine ilişkin takdire değer çabalar devam etmektedir. Bu çabaların hem devlet hem üniversite, hem de sivil toplum örgütleri eliyle sürdürülmesi gerekmektedir. Kız çocukları ve kadınların eğitilmeleri ile ilgili çalışmaların sözkonusu bölge ve ülkemiz için hem gerekliliği hem de süreklilik arz etmesi önemlidir ve bilinmektedir. Bu raporda bilinenin ve yapılanların tekrarlanmasına gerek görülmemiştir. Kız çocuklarının eğitimlerinin yanında başka nelerin yapılabileceği, yörede yaşayan dernekler tarafından tespit edilmiş ve ele alınmıştır.

Bu çerçevede sorulan sorulara verilen cevaplar aşağıda verilmiştir.

I- Toplantı'ya Diyarbakır ve çevre illerde faaliyet gösteren, aile ve kadın konularında çalışmalar yapan STK'lar davet edilmiştir. Bunlardan toplantıya katılan STK'lar şunlardır:

- 1- Zeynep ALKIŞ, (TÖRKAD) Töre Cinayetlerine Karşı Kadını Koruma Derneği.
- 2- Sevde DİREK, Şefika BAŞKAYA - Başak Kadın Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Derneği.
- 3- Nursel KARDEŞ, Aycan ERDEN - Gökkuşığı Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği.
- 4- Handan KARATAŞ, AYIŞIĞIM Yardımlaşma ve Kültür Derneği,
- 5- Dilan AĞDEMİR, Sevgiye Muhtaç Çocukları Koruma Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği.
- 6- Nezahat BAYUK, Memur – Sen Şanlıurfa Şubesi Kadın Komisyonu Başkanı.
- 7- Müzeyyen ŞANSAL, Kadın Aile Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği.
- 8- Funda AKYOL, Gökkuşığı Kadın Platformu Genel Koordinatörü.
- 9- Şengül YİĞİT, İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER).
- 10- HAKYAD Vakfı Başkanı Necla HATTAPOĞLU ve üyeleri.
- 11- F. Esra TURSUN, Mürüvvet OZAN - BEYZA Kadın Eğitimi Derneği.
- 12- Remziye Arslan ULAŞ, Şenay YILMAZ, Mehtap ÖZTÜRK, Canan KABACALI –SHÇEK.
- 13- Doç. Dr. Mazhar BAĞLI, Doç. Dr. Rüstem ERKEN, Elvan ÇEÇEN, Tuba GÜNEŞ, Derya AYANA, Mesude EDEMEK- Dicle Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.
- 14- Hatice ARSLAN, Sevgi GÜLPembe, Ayşe BAŞAK, Ayşe Hatice AKSU, Tülay GENÇ - Kadın Eğitim ve Yardımlaşma Derneği,

II- Önergede ikinci olarak "devletin yanında yer alan STK'lar" konusu sorulmaktadır. Raporda bu ifade ile kastedilen, toplumsal sorunların tespiti ve çözümünde devletin rol ve sorumlulukları ile paralel yönde rol oynayan/üstlenen STK'ların çalışmalarının sağladığı olumlu katkıdır. Burada STK'lar arasında bir ayrıma gidilerek devletin tarafında olanlar ve olmayanlar ayrımı yapılmamıştır. Aksine bugün artık yaygın olarak kabul edilen ve kabul gören anlayış, toplumsal sorunların tespiti, çözüme kavuşturulması ve bu konuda başarı elde edilmesinde sadece devlet kurumlarının çalışmalarının yeterli olamadığı/olamayacağı şeklindedir ki Kurumumuz da bu kabulden hareketle STK'lar ile işbirliği yönünde birtakım çalışmalar

gerçekleştirmektedir. Bu nedenle Devletin yanında yerel yönetimlerin, üniversitelerin, gönüllü kuruluşların ve medyanın da araştırmalar yapmak, tespitlerde bulunmak ve çözüm yolları ortaya koyarak sosyal sorunların üzerine gitmesi gayet doğal kabul edilmektedir/edilmelidir.

III- Kadın oluşumlarının geliştirilip etkin hale getirilmesi ile ilgili olarak, söz konusu raporda yer alan öneri ile, bulundukları bölgede yerel sorunlarla mücadele eden aile, kadın ve yardım kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının devlet politikaları ile teşvik edilmesi/desteklenmesi/güçlendirilmesi kastedilmektedir. Ayrıca bu öneri kamuoyuna ve medyaya da yönelik olarak düşünülmelidir.

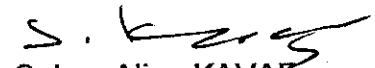
IV- Töre cinayetlerine ilişkin olarak medyada kullanılan feminist dilin değiştirilmesi ve hukukî boyutun ön plana çıkarılması hususu, bölgede faaliyetlerde bulunan, sorunları yakından gözlemleyen sivil toplum kuruluşlarının ve kadın demeklerinin yaşananlardan yola çıkarak geliştirdikleri önerilerdir. Bu öneri, medyada töre cinayetlerinde mağdur olanın yalnızca kadın olduğu vurgusunun sorunun bir hukuk sorunu olduğu gerçeğini göz ardı etmeye yol açabildiği tespitinden yola çıkılarak geliştirilmiştir. Aslında töre cinayetleri ile işlenen suçun sadece kadına karşı bir suç olarak algılanması, kadına yönelik şiddet olarak görülmesi ve mağdur olanın kadın olduğunun ifade edilmesi gibi bakış ve kabullerin doğru fakat eksik olduğu düşünülmektedir. Aksine bu sorun bütün toplumu ilgilendirecek ve kadını, erkeği, genci, yaşlısı ve çocuğu ile topluma bir saldırı olarak kabul edilmeli ve yürürlükteki hukuka karşı bir suç olduğu bilincinin yaygınlaştırılması istenmektedir.

V- Kadınların çok çocuk sahibi olmasını engelleyici yasal düzenleme önerisi Genel Müdürlüğümüzün resmî görüşü olmayıp söz konusu toplantıya katılan STK temsilcilerinin doğurganlığı düşürmek ve az çocuk sahibi olmayı teşvik edici olması bağlamında ileri sürdükleri bir öneridir. Tabii ki ülkemizde Anayasa ve yasalarla tanınan sağlık ve sosyal güvenlik hakları hiçbir gerekçeyle sınırlandırılmaz. Aile planlaması/nüfus planlaması ile ilgili faaliyetler ve bilinçlendirme çalışmaları Sağlık Bakanlığı ve diğer yetkili kamu kurumları eliyle yürütülmektedir.

VI- Töre cinayeti, namus cinayeti gibi sosyal eksenli sorunların yanı sıra aile içi cinayetler sorunu da Genel Müdürlüğümüzün gündemine gelmektedir. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından Temmuz ayı başında üniversite, medya, STK, Hukukçu ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin katılacağı “**Aile İçi Cinayetler**” konulu bir çalıştay gerçekleştirilecektir.

Ayrıca 10.04.2009 tarihli bir günlük gazetede sözkonusu rapor hakkında yapılan çarpıtılmış bir habere karşı düzeltme yazısı hazırlanarak Anadolu Ajansında yayımlanmıştır.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı